

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5

1. Ocenie podlegają:

- Sprawdziany po zakończeniu działu.
- Kartkówki, krótkie sprawdziany z umiejętności przyrodniczych np. kierunki geograficzne, skala,
- Odpowiedzi ustne,
- Prace domowe,
- Prace dodatkowe- wykonywanie modeli, plansze, plakaty, pomoce dydaktyczne, prezentacje multimedialne,
- Udział w konkursach geograficznych lub ekologicznych,
- Obserwacja ucznia: przygotowanie do lekcji, aktywność na lekcji, praca w grupie.

2. Zasady sprawdzania osiągnięć uczniów:

- Sprawdziany zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel przeprowadza powtórkę materiału, który dany sprawdzian obejmuje i wpisuje wymagania (nacobezu) do dziennika elektronicznego.
- Uczeń nieobecny zalicza pracę nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły i ma obowiązek zgłosić się do nauczyciela, aby uzgodnić termin jej napisania.
- Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę niedostateczną tylko jeden raz w terminie dwóch tygodni od jej otrzymania. Po uzyskaniu zgody nauczyciela może poprawić ocenę wyższą niż niedostateczna. Przy poprawianiu oceny obowiązuje zakres materiału, jaki obowiązywał w dniu pisania sprawdzianu. W dzienniku pozostaje wyłącznie ocena wyższa.
- Poprawa lub napisanie zaległej pracy może się odbywać na lekcji lub na zajęciach dodatkowych, w zależności od decyzji nauczyciela.
- Tryb i warunki uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana znajdują się w statucie.
- Uczeń powinien być zawsze przygotowany do zajęć z trzech ostatnich lekcji. Ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, nosić potrzebne przybory i odrabiać lekcje.
- Kartkówka może obejmować trzy ostatnie różne lekcje i nie musi być zapowiedziana.
- Uczeń ma prawo trzykrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to zapowiedzianych prac pisemnych, w tym kartkówek. Przez nieprzygotowanie rozumiemy np.: niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję, brak pracy domowej. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń za nieprzygotowanie otrzyma ocenę niedostateczną. W przypadku dalszego zgłaszania

nieprzygotowania uczeń za każde kolejne trzykrotne nieprzygotowanie otrzyma ocenę niedostateczną.

- Brak zeszytu lub ćwiczeń jest równoznaczny z brakiem pracy domowej, jeśli była ona zadana.
- Wykonanie zadania dla chętnych i aktywność nagradzamy oceną lub plusem, zależnie od rodzaju i stopnia trudności zadania. Uczeń, który zgromadzi sześć plusów, otrzyma ocenę celującą.
- Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję, chyba że nauczyciel ustanowi inny termin.
- Nie ocenia się ucznia negatywnie w dniu powrotu do szkoły po dłuższej (co najmniej 5 dni roboczych) usprawiedliwionej nieobecności.

3. Przeliczenie uzyskanych przez ucznia punktów z prac pisemnych na oceny:

6 (celujący) – 98% - 100%;

5 (bardzo dobry) – 90% - 97%;

4 (dobry) - 70% - 89%;

3 (dostateczny) - 50% - 69%;

2 (dopuszczający) - 31% - 49%;

1 (niedostateczny) - 0% - 30%.

4. Ogólne wymagania edukacyjne na oceny z geografii:

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- prowadzi samodzielną i twórczą działalność rozwijającą własne uzdolnienia;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe;
- potrafi kojarzyć i łączyć wiadomości z różnych dziedzin wiedzy;
- osiągnął sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- potrafi efektywnie zaplanować pracę z zespołem;

- potrafi umiejętnie podejmować decyzje, interpretować wyniki, wyszukiwać i porządkować informacje;
- zastosować umiejętności w różnych sytuacjach.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w większości zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- potrafi współpracować w grupie zarówno jako lider jak i partner;
- poprawnie stosuje nabyte wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne;
- dzieli się wiedzą z innymi.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- w części opanował zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności i przy pomocy nauczyciela;
- stosuje zdobytą wiedzę do celów poznawczych i teoretycznych pod kierunkiem nauczycieli;
- potrafi współpracować w grupie.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- posiada braki w opanowaniu podstawy programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z przedmiotu;
- rozumie pytania i polecenia, prosi o wyjaśnienie, słucha dyskusji;
- współpracuje w grupie, potrafi dostosować się do decyzji grupy;
- rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne z pomocą kolegów lub nauczyciela.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje w wiadomościach i umiejętnościach tak duże braki, że uniemożliwiają mu one dalsze zdobywanie wiedzy w zakresie tego przedmiotu;
- nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o podstawowym stopniu trudności;
- nie potrafi zastosować nabytych wiadomości do zadań praktycznych;
- nie rozumie poleceń i pytań;
- w wypowiedziach popełnia liczne błędy merytoryczne.

5. Szczegółowe wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z geografii.

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5

oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic.

Nazwa działu.	Wymagania na ocenę dopuszczającą . Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną . Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą . Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą . Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą . Uczeń:
1. Mapa Polski	<p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i>,</p> <p>wymienia elementy mapy,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i>,</p> <p>odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej,</p> <p>podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych,</p> <p>wymienia różne rodzaje map</p> <p>odczytuje informacje z planu miasta.</p>	<p>odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie,</p> <p>stosuje legendę mapy do odczytania informacji,</p> <p>odczytuje skalę mapy,</p> <p>rozdziela rodzaje skali,</p> <p>oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy ,</p> <p>odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej,</p> <p>wyszukuje w</p>	<p>rozdziela na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe,</p> <p>rysuje podziałkę liniową,</p> <p>wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę,</p> <p>oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej,</p> <p>wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa,</p> <p>wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim</p> <p>wyjaśnia</p>	<p>dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych,</p> <p>przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową,</p> <p>oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej,</p> <p>oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej,</p> <p>oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali</p>	<p>posługuje się planem miasta w terenie,</p> <p>podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści,</p> <p>analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski,</p> <p>czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego,</p> <p>projektuje i</p>

		<p>atlase przykłady map: ogólnogeografi- cznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta.</p>	<p>różnicę między mapą ogólnogeografi- czną a mapą krajobrazową, przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie.</p>	<p>liczbowej, rozpoznaje przedstawi- one na mapach poziomicowy ch formy terenu, rozpoznaje formy ukształtowa- nia powierzchni na mapie hipsometrycz- nej. omawia zastosowanie map cyfrowych, podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta.</p>	<p>opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta.</p>
<p>2. Krajobr- azy Polski</p>	<p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i>, wymienia składniki krajobrazu, wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy, wymienia pasy rzeźby terenu Polski, wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie, wymienia elementy krajobrazu</p>	<p>podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym, określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski, przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego</p>	<p>charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce, opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu, opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski</p>	<p>dokonyuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodaro- wania, porównuje na podstawie mapy Polski i</p>	<p>proponuje zmiany w zagospodaro- waniu terenu najbliższej okolicy, prezentuje projekt planu zagospodaro- wania terenu wokół szkoły, przygotowuje prezentację multimedialn- ą na temat</p>

<p>nadmorskiego, wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim, wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego, wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie, odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim, wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką, wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką, wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej, podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy, określa położenie Warszawy na mapie Polski, wymienia najważniejsze</p>	<p>na podstawie ilustracji, omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego, wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego, przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej, wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej, opisuje cechy krajobrazu wielkowiejskiego, wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej, przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej, omawia cechy krajobrazu</p>	<p>krajobraz, przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim, opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego, przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy, omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej, przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy, omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej, charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej, omawia na podstawie</p>	<p>ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach, wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne, wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie, wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim, charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej, opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną</p>	<p>Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego, przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy, analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej, planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie, przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny</p>
--	--	---	---	---

	<p>obiekty turystyczne Warszawy,</p> <p>wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską,</p> <p>wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej,</p> <p>wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską,</p> <p>wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej,</p> <p>określa na położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej</p> <p>podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej</p> <p>podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach, określa położenie Tatr,</p> <p>wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie.</p>	<p>Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej,</p> <p>wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr,</p> <p>wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego</p> <p>omawia cechy pogody w górach,</p> <p>wymienia atrakcje turystyczne Tatr.</p>	<p>ilustracji powstawanie wąwozów lessowych,</p> <p>charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej,</p> <p>charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej,</p> <p>opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach</p> <p>opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala.</p>	<p>ą Warszawy,</p> <p>omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki,</p> <p>opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej,</p> <p>opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej,</p> <p>charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd ,</p> <p>przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich,</p> <p>opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr.</p>	<p>Śląskiej wynikające z działalności człowieka,</p> <p>analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej,</p> <p>przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd,</p> <p>wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr.</p>
--	---	---	---	--	--

<p>3. Lądy i oceany</p>	<p>wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe,</p> <p>wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie,</p> <p>wymienia największych podróźników biorących udział w odkryciach geograficznych.</p>	<p>wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna,</p> <p>wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie,</p> <p>porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów,</p> <p>wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych.</p>	<p>podaje przyczyny odkryć geograficznych,</p> <p>wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo,</p> <p>opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba.</p>	<p>określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej ,</p> <p>opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.</p>	<p>oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach,</p> <p>przedstawia znaczenie odkryć geograficznych.</p>
<p>4. Krajobrazy świata</p>	<p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i>, wymienia składniki pogody, wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i>, wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne i krajobrazowe Ziemi, wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej ,podaje nazwy warstw wilgotnego lasu, rozpoznaje</p>	<p>wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem,</p> <p>odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu,</p> <p>wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej ,</p>	<p>wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza i sumie opadów,</p> <p>porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i</p>	<p>oblicza średnią roczną temperaturę powietrza,</p> <p>oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku,</p> <p>oblicza roczną sumę</p>	<p>przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych ,</p> <p>omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi,</p> <p>porównuje</p>

	<p>rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i>, wskazuje na mapie strefy sawann i stepów, wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów, wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i>, wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych, rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych, wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich, wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym, rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej, wymienia gatunki upraw , wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga, tundra, wieloletnia</i></p>	<p>omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych, omawia warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i>, omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów, opisuje świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych, wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego, wymienia</p>	<p>kontynentalny m, wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych , przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej, charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego, charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów, omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych , omawia rzeźbę terenu pustyń gorących, omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego, charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi</p>	<p>opadów, prezentuje przykłady budownictwa , sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych , porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów, omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych, prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej , porównuje budownictwo i życie mieszkańców</p>	<p>wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszany strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i zwierząt, analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu, przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych, opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej</p>
--	--	---	---	--	--

	<p><i>zmarzlina</i>, wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry, rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry, wskazuje na mapie Himalaje, wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt.</p>	<p>obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego,</p> <p>wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry,</p> <p>wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje,</p> <p>charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach</p> <p>opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach.</p>	<p>i tundry,</p> <p>charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach.</p>	<p>stref tajgi i tundry,</p> <p>analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności.</p>	<p>orskiej ,</p> <p>porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach.</p>
--	---	--	--	--	---